

ارزیابی آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام

برای کاربرد نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی [۱]

ندا فتح‌اللهی *

حسین مهدی‌زاده **

اسفندیار محمدی ***

چکیده

آموزش الکترونیکی یکی از پیشرفت‌های نوظهور فن‌آوری‌های اطلاعات و ارتباطات در عرصه‌ی آموزش کارکنان است و انجام دادن مطالعات امکان‌سنجی به منظور سنجش میزان آمادگی سازمان‌های مختلف برای استقرار این نوع نظام آموزشی ضروری می‌باشد. پژوهش حاضر به روش توصیفی و با هدف سنجش میزان آمادگی استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی در سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام و بر مبنای مدل قاننی و عبدالحق (۱۳۸۹) صورت گرفت. به منظور گردآوری داده‌ها با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای، ابتدا پنج سازمان فرهنگی و آموزشی استان ایلام (شامل: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی ایلام، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای استان ایلام، دانشگاه ایلام، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، اداره کل آموزش و پرورش استان ایلام) انتخاب شدند و نظرات ۱۱۹ نفر از کارکنان و مدیران در قالب پرسش‌نامه‌ی محقق ساخته (مبتنی بر طیف پنج ارزشی لیکرت) اخذ شد. نتایج ضریب آلفای کرونباخ نشان داد که مقیاس‌های به‌کار رفته در پرسش‌نامه دارای پایایی قابل قبول بوده و پنج نفر از صاحب‌نظران حوزه‌ی فن‌آوری اطلاعات و مدیریت، روایی صوری پرسش‌نامه را تأیید کردند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که آمادگی سازمان‌های مورد مطالعه از ابعاد فرهنگی (با میانگین ۲/۴۴ از ۵)، ساختاری (با میانگین ۲/۱۴ از ۵)، منابع انسانی (با میانگین ۲/۰۸ از ۵)، فنی و تجهیزاتی (با میانگین ۱/۹۳ از ۵) و در مجموع، آمادگی کلی (با میانگین ۲/۳۳ از ۵) پایین‌تر از متوسط بوده و در حد مطلوب قرار ندارد.

واژه‌گان کلیدی: ارزیابی آمادگی الکترونیکی، آموزش الکترونیکی، آموزش ضمن خدمت، سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام

* کارشناس ارشد مدیریت اجرایی . نویسنده‌ی مسئول

** استادیار گروه مهندسی فن‌آوری اطلاعات دانشگاه ایلام و نویسنده‌ی مسئول

*** استادیار گروه مدیریت دانشگاه ایلام

مقدمه

امروزه آموزش و توانمندسازی کارکنان یکی از راهبردهای حیاتی در حوزه‌ی مدیریت منابع انسانی بوده و سازمان‌های دولتی و خصوصی به سمت بسترسازی و پیاده‌سازی برنامه‌های آموزش الکترونیک به منظور توانمندسازی منابع انسانی خود گرایش پیدا کرده‌اند. در این راستا، دستیابی به آمادگی لازم به منظور حرکت به سمت نظام یادگیری الکترونیکی و بهبود ظرفیت سازمان در به کارگیری تجربه و مهارت کارکنان به عنوان دانش ضمنی ضرورت دارد. اهمیت این امر تا آن جاست که مطابق استانداردهای ایزو ۹۰۰۱ باید روش‌های اجرایی برای مدیریت تحصیلات، آموزش و شایستگی کارکنان تعیین و مدون شود، به اجرا درآید و نگهداری شود تا هم‌چنین توسعه‌ی نظام‌مندی در شایستگی افراد ایجاد شود. سازمان باید نیازهای آموزشی را شناسایی نماید، امکانات آموزشی را فراهم آورد و اثربخشی آن را ارزیابی نماید (قلیچ لی، ۱۳۸۶: ۱۵۴). به بیانی دیگر، هر سازمان باید زمینه‌ی رشد و توسعه‌ی دانش کارکنان خویش را فراهم آورد و به نوعی حرکت به سوی سازمان‌های یادگیرنده را آغاز نماید. بدین ترتیب، با توجه به نقش مهم سازمان‌های فرهنگی و آموزشی به عنوان پیش‌تازان فرهنگی در زمینه‌ی پذیرش فن‌آوری‌های نوین آموزشی در جامعه، پژوهش حاضر ارزیابی آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام را در راستای استقرار برنامه‌های آموزش الکترونیکی مدنظر قرار داده است.

بیان مسأله

با ورود به عصر تغییرات، امروزه آموزش و بهسازی منابع انسانی به عنوان یکی از استراتژی‌های اصلی سازمان‌ها برای سازگاری مثبت با شرایط تغییر قلمداد می‌شود و حیات سازمان‌ها تا حدود زیادی به دانش و مهارت‌های مختلف کارکنان بستگی دارد. بنابراین، هرچه تلاش سازمان‌ها در عرصه‌ی روزآمد نمودن مهارت‌های کارکنان بیشتر شود، قابلیت سازگاری با محیط متغیر نیز بیشتر می‌شود. در زمینه‌ی آموزش نیروی انسانی در سازمان‌ها چندین نوع نظام آموزشی وجود دارد که یکی از آنها نظام آموزش ضمن خدمت است. از نظر جان اف. می، آموزش ضمن خدمت به معنای بهبود نظام‌دار و مداوم مستخدمان از نظر دانش، مهارت‌ها و رفتارهایی است که به رفاه آنان و سازمان محل خدمتشان کمک می‌نماید (فتحی و اجارگاه، ۱۳۸۶: ۶). شکی نیست که نظام آموزشی سنتی در عصر حاضر نمی‌تواند نیازهای جامعه‌ی اطلاعاتی امروز را پاسخ گوید. به بیانی دیگر، ضرورت مقوله‌ی آموزش کارکنان از یک‌سو، و

ضرورت حضور کارکنان در محل کار به دلیل پاسخ‌گویی به ارباب‌رجوع از سوی دیگر، استفاده از روش‌های نوین آموزشی (که از نظر زمانی و مکانی انعطاف‌پذیر باشند) را ضروری کرده است. در این راستا، فن‌آوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات در حوزه‌ی آموزش این امکان را در اختیار مدیران قرار می‌دهد تا بر مشکلات و معایب نظام آموزش سنتی فائق آیند و با استفاده از شیوه‌های نوین آموزش ضمن خدمت در راستای تحقق اهداف سازمان گام بردارند؛ اما شایسته است قبل از هر اقدامی یک برنامه‌ریزی صحیح و منسجم در زمینه‌ی آموزش‌های ضمن خدمت و آموزش الکترونیکی در سازمان صورت گیرد و برای بهره‌گیری از قابلیت‌های فن‌آوری اطلاعات در بخش‌های مختلف آن اعم از نیازسنجی، اجرا، تهیه‌ی محتوا، ارزیابی و... تدابیری اندیشیده شود.

در حال حاضر، در برگزاری آموزش‌های مبتنی بر فن‌آوری اطلاعات بیش‌ترین تمرکز بر چگونگی اجرای آن می‌باشد؛ درحالی‌که فقدان امکان‌سنجی صحیح در مورد چگونگی برگزاری دوره‌های آموزشی و ارزیابی میزان آمادگی سازمان برای استقرار این نوع نظام می‌تواند منجر به شکست یا ناموفق بودن آن یا صرف هزینه‌های هنگفت بدون نتیجه شود. از این رو، ارزیابی میزان آمادگی سازمان‌ها، کارکنان و ساختار دوره‌ها قبل از اجرا و این که یک دوره تا چه حد می‌تواند مبتنی بر فن‌آوری اطلاعات باشد و از چه امکاناتی باید برای برگزاری آن استفاده شود، از نکات بسیار اساسی و مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد. برای رفع این چالش مفهوم مطالعات ارزیابی آمادگی الکترونیکی در سال‌های اخیر به وسیله‌ی صاحب‌نظران مطرح و مدل‌ها و ابزارهای مختلفی باهدف سنجش قابلیت‌های سازمانی در راستای بهره‌گیری از فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات پیشنهاد شده است. از آنجا که تغییرات فن‌آوری‌های اطلاعات و ارتباطات حوزه‌ی آموزش کارکنان را تحت تأثیر قرار داده است و مدل‌های بسیاری برای ارزیابی آمادگی آموزش الکترونیکی به وسیله‌ی محققان داخلی و خارجی پیشنهاد شده است؛ پس از بررسی و مطالعه‌ی "مدل‌های ارزیابی آموزش (یادگیری) الکترونیکی"، مدل پیشنهادی عماد قرائی و بابک عبدالحق (به دلیل جامعیت نسبی در زمینه‌ی پیش‌شرط‌ها و مؤلفه‌های اساسی برای استقرار نظام آموزش الکترونیکی و هم‌چنین، کاربرد آن در سازمان‌های ایرانی) به عنوان مدل مرجع پژوهش انتخاب گردید. این مدل با عنوان "مدل ارزیابی آمادگی استقرار یادگیری الکترونیکی در سازمان‌های ایرانی" میزان آمادگی سازمان را در چهار بعد، آمادگی فرهنگی (شامل: فرهنگ یادگیری، فرهنگ پذیرش ایده‌های نو و نگرش به آموزش الکترونیکی)، آمادگی فنی و تجهیزاتی (شامل: دسترسی به زیرساخت‌های سخت‌افزاری، دسترسی به زیرساخت‌های نرم‌افزاری و آموزشی)، آمادگی منابع انسانی (شامل: آمادگی شخصی کارکنان و آمادگی سازمانی اداره‌کنندگان) و آمادگی ساختاری (شامل: منابع مالی،

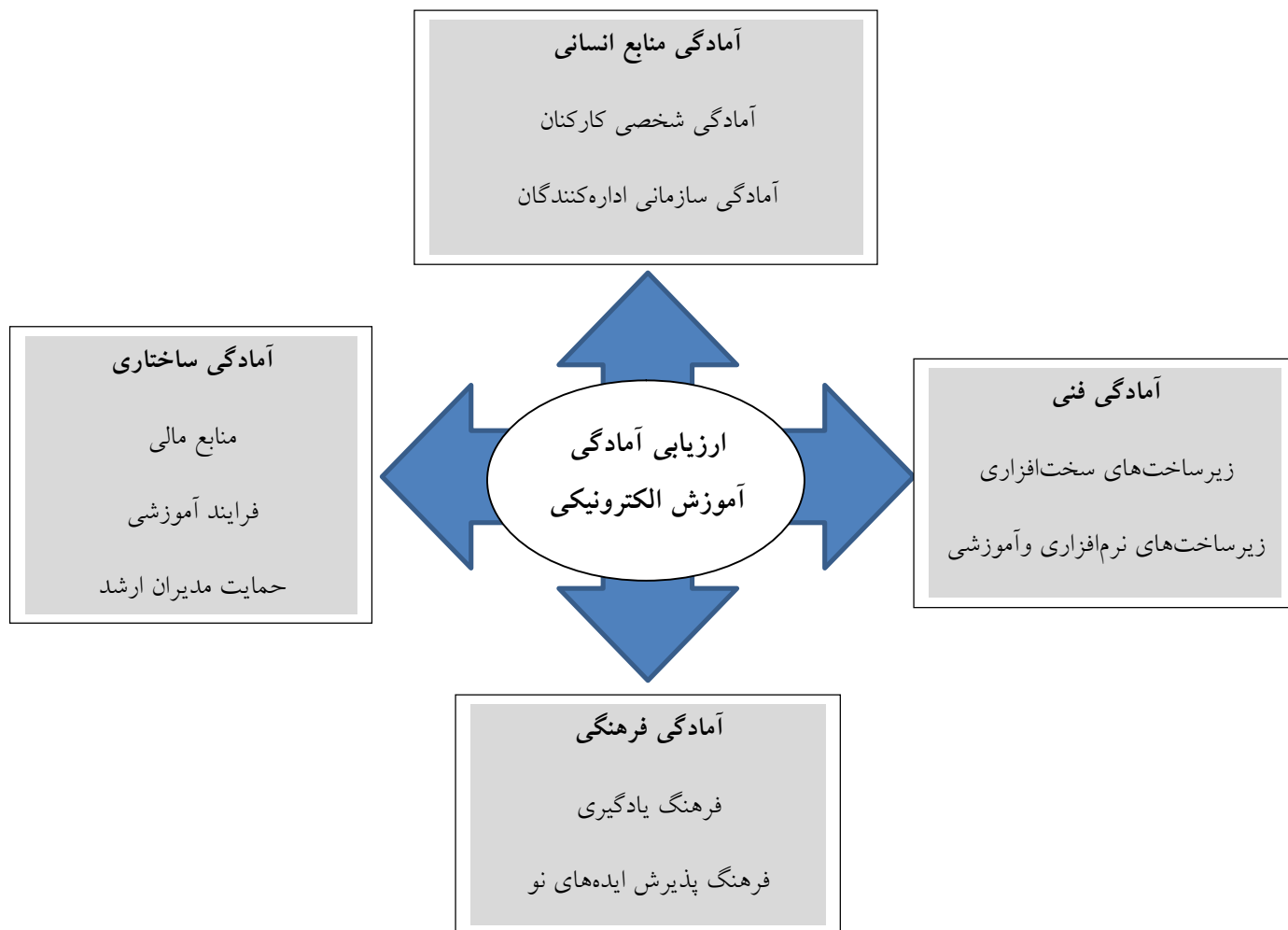
فرایند آموزشی و حمایت مدیران ارشد) می‌سنجد. به عبارتی، پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به سؤال زیر است:

۱. میزان آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی از دیدگاه مدیران و کارکنان به چه اندازه است؟

اهمیت و ضرورت پژوهش

در عصر حاضر اهداف آموزش و پرورش پیچیده تر گشته و آموزش دادن بخشی از دانش و مهارت‌ها رویکردی کافی به نظر نمی‌رسد. آموزش یک‌بار برای همیشه، هر قدر هم اثربخش و موفقیت‌آمیز باشد، کافی نیست. از این رو، لازم است پارادایم جدیدی به جای رویکرد سنتی در آموزش شکل گیرد (اناری نژاد و مرزوقی، ۱۳۸۵: ۲۷). با توجه به نقش مهم سازمان‌های فرهنگی و آموزشی جهت پذیرش استفاده از شیوه‌های نوین آموزشی در جامعه، لازم است مدیران و برنامه‌ریزان آموزشی در این سازمان‌ها نسبت به فراهم آوردن پیش‌نیازهای استقرار این نظام و انجام مطالعات امکان‌سنجی در مورد ارزیابی میزان آمادگی سازمان خود، جهت پذیرش فرهنگ استفاده از آموزش‌های الکترونیکی توجه نمایند. به بیانی دیگر، چنانچه این سازمان‌ها مایل به استفاده از توانمندی‌های محیط‌های یادگیری الکترونیکی برای اجرای برنامه‌های توسعه‌ی منابع انسانی خود باشند، ابتدا باید سطح آمادگی الکترونیکی سازمان و نیروهای انسانی خود و امکان‌سنجی به کارگیری این محیط‌ها را ارزیابی نمایند. در این راستا، پژوهش حاضر می‌تواند به برنامه‌ریزان آموزشی و واحدهای آموزش ضمن خدمت در این سازمان‌ها کمک نماید. امروزه آموزش الکترونیکی یکی از موضوعات مطرح در زمینه‌ی آموزش ضمن خدمت کارکنان است و به دلیل بعد مسافت شهرستان‌های استان ایلام و فاصله استان ایلام از پایتخت کشور، نیاز به برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت به صورت الکترونیکی به شکلی محسوس احساس می‌گردد؛ از سوی دیگر، کلیه‌ی مطالعات انجام شده در این مورد در کشور مربوط به سال‌های گذشته بوده و به دلیل عدم دسترسی پژوهشگر به مطالعه در زمینه‌ی آمادگی استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی در استان ایلام، پژوهش حاضر با هدف سنجش میزان آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی و بر مبنای مدل قائی و عبدالحق از چهار بعد (فرهنگی، فنی، منابع انسانی و ساختاری) صورت گرفت.

مدل مفهومی پژوهش

شکل (۱). مدل مفهومی ارزیابی آمادگی استقرار نظام آموزش الکترونیکی

ماخذ: قائی و عبدالحق (۱۳۸۹)

اهداف پژوهش

هدف اصلی پژوهش: ارزیابی آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی از دیدگاه مدیران و کارکنان؛

اهداف فرعی پژوهش

۱. تعیین میزان آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی کارکنان از بعد "فرهنگی"؛
۲. تعیین میزان آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی کارکنان از بعد "فنی و تجهیزاتی"؛
۳. تعیین میزان آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی کارکنان از بعد "منابع انسانی"؛
۴. تعیین میزان آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی کارکنان از بعد "ساختاری"؛

سؤال‌های پژوهش

سؤال اصلی پژوهش: میزان آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی به چه میزان است؟

سؤال‌های فرعی پژوهش

۱. آمادگی فرهنگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی به چه میزان است؟
۲. آمادگی فنی و تجهیزاتی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی به چه میزان است؟
۳. آمادگی منابع انسانی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی به چه میزان است؟
۴. آمادگی ساختاری سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی به چه میزان است؟

تعریف اصطلاحات و مفاهیم

آموزش الکترونیکی: تحصیل و استفاده از دانش توزیع‌شده و در اصل تسهیل‌یافته از طریق وسایل الکترونیکی مانند اینترنت، ماهواره، نوارهای شنیداری-دیداری، تلویزیون و... می‌باشد (ونتلینگ و همکاران، ۲۰۰۰: ۴). منظور از آموزش الکترونیکی استفاده از فن‌آوری‌های نوین اطلاعاتی و مجموعه‌ی

وسیع‌تری از نرم‌افزارهای کاربردی و روش‌های آموزشی (آموزش مبتنی بر رایانه، آموزش مبتنی بر وب، کلاس‌های درس مجازی و ...) بوده است.

آمادگی الکترونیکی: مرکز توسعه بین‌المللی (سید*) در دانشگاه هاروارد آمادگی الکترونیک را میزان آمادگی جامعه برای مشارکت در جهان شبکه‌ای تعریف می‌نماید و آن را به وسیله‌ی پیشرفت نسبی جامعه در حوزه‌هایی که در پذیرش فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) و برنامه‌های کاربردی آن بسیار مهم و کاربردی هستند؛ اندازه‌گیری می‌کند (سید، ۲۰۰۲). منظور از آمادگی الکترونیک میزان در اختیار داشتن امکانات فیزیکی و غیر فیزیکی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای بهره‌گیری از فن‌آوری الکترونیک در جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت می‌باشد. برای سنجش میزان این آمادگی متغیرهای پیشنهاد شده‌ی مدل پایه پژوهش (مدل قائنی و عبدالحق) در چهار بعد، آمادگی فرهنگی (شامل: فرهنگ یادگیری، فرهنگ پذیرش ایده‌های نو و نگرش به آموزش الکترونیک) در قالب ۱۴ گویه، آمادگی فنی و تجهیزاتی (شامل: دسترسی به زیرساخت‌های سخت‌افزاری، دسترسی به زیرساخت‌های نرم‌افزاری و آموزشی) در قالب ۱۳ گویه، آمادگی منابع انسانی (شامل: آمادگی کارکنان و آمادگی اداره‌کنندگان) در قالب ۲۰ گویه و آمادگی ساختاری (شامل: منابع مالی، آمادگی فرایند آموزش و میزان حمایت مدیران ارشد) در قالب ۱۷ گویه، مورد ارزیابی قرار گرفته است.

آمادگی فرهنگی: منظور از آمادگی فرهنگی این است که تا چه حد فرهنگ سازمان از یادگیری الکترونیک پشتیبانی می‌کند (قائنی و عبدالحق، ۱۳۸۹: ۴). در این پژوهش، میزان آمادگی فرهنگی در سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام با سنجش مؤلفه‌های مطرح‌شده در مدل قائنی و عبدالحق (شامل فرهنگ پذیرش ایده‌های نو، فرهنگ یادگیری و نگرش به یادگیری الکترونیک) از طریق ۱۴ گویه در قالب طیف پنج‌ارزشی لیکرت، مورد ارزیابی واقع شده است.

آمادگی فنی و تجهیزاتی: عباس و همکاران (۲۰۰۴). آمادگی فنی را تدارک پشتیبانی فنی، آرایه‌ی محتوای الکترونیک، پهنای باند مناسب و سیستم مدیریت یادگیری توسط مراکز آرایه‌دهنده‌ی آموزش الکترونیک در نظر گرفته‌اند. این مؤلفه سطح زیرساخت‌های فن‌آوری اطلاعات شامل: قابلیت‌های سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و شبکه در مراکز را ارزیابی کرده است و شامل دو مؤلفه میزان دسترسی به زیرساخت‌های سخت‌افزاری و زیرساخت‌های نرم‌افزاری و آموزشی بوده است. برای سنجش میزان

* . Center for International Development at Harvard University (CID)

آمادگی " فنی و تجهیزاتی" در سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی، ۱۳ گویه در قالب طیف پنج ارزشی لیکرت طرح شده است.

آمادگی منابع انسانی: به زعم آیدین و تاسکی (۲۰۰۵) منابع انسانی شامل مجموعه سیستم‌های حمایت انسانی می‌باشد که به اجرای عملیات آموزش کمک می‌کند. در این پژوهش آمادگی منابع انسانی از دو جنبه‌ی آمادگی کارکنان و آمادگی سازمانی اداره‌کنندگان مدنظر بوده است و میزان آمادگی منابع انسانی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی، از طریق ۲۰ گویه در قالب طیف پنج ارزشی لیکرت، مورد سنجش واقع شده است.

آمادگی ساختاری: دانش و تجربه موجود در سازمان در ارتباط با برنامه‌ریزی و پیاده‌سازی و ارزیابی برنامه‌های یادگیری نقش مهمی در آمادگی سازمان برای استقرار یادگیری الکترونیکی ایفا می‌کند (قائنی و عبدالحق، ۱۳۸۹: ۵). منظور از بعد ساختاری مؤلفه‌هایی هستند که با مدیریت و سازمان‌دهی ارتباط پیدا می‌کنند. میزان آمادگی "ساختاری" در سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی با بررسی آمادگی مالی، فرایند آموزشی و میزان حمایت مدیران ارشد، از طریق ۱۳ گویه در قالب طیف پنج ارزشی لیکرت، مورد سنجش واقع شده است.

سازمان‌های فرهنگی و آموزشی: منظور از سازمان‌های فرهنگی و آموزشی، پنج سازمان با رسالت فرهنگی و آموزشی، شامل: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی ایلام، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای استان ایلام، دانشگاه ایلام، دانشگاه علوم پزشکی ایلام و اداره کل آموزش و پرورش استان ایلام می‌باشد.

پیشینه‌ی پژوهش

مهم‌ترین چالش مدیران در عصر حاضر، کنترل و مهار قدرت فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در چارچوب اهداف سازمان است؛ چرا که به‌کارگیری فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات بدون تجزیه و تحلیل فرصت‌ها و تهدیدات احتمالی ناشی از به‌کارگیری آن و سنجش نقاط قوت و ضعف داخلی نه تنها مشکل را حل نخواهد کرد، بلکه آن را حادتر خواهد نمود. برای رفع این چالش مفهوم مطالعات ارزیابی آمادگی الکترونیکی به وسیله‌ی صاحب‌نظران مطرح و مدل‌ها و ابزارهای مختلفی از سال ۱۹۹۸ تا کنون باهدف سنجش قابلیت‌های سازمانی در راستای بهره‌گیری از فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات پیشنهاد و مطالعات بسیاری با استفاده از مدل‌های مذکور انجام گردیده است. مطالعه‌ی آیدین و تاسکی (۲۰۰۵) برای سنجش آمادگی شرکت‌های ترکیه‌ای برای پیاده‌سازی نظام یادگیری الکترونیکی می‌باشد؛ ایشان در

مطالعه‌ی خود به بررسی درک مدیران این شرکت‌ها از آمادگی سازمانی برای اجرای نظام یادگیری الکترونیکی از چهار بعد "منابع انسانی، رشد شخصی، فن‌آوری و نوآوری" پرداختند؛ بررسی این دو محقق نشان داد که این شرکت‌ها اگرچه آمادگی نسبی دارند می‌بایست مؤلفه‌های منابع انسانی خود را برای پیاده‌سازی یادگیری الکترونیکی ارتقا بخشند.

* موجه‌لا و وان براکل (۲۰۰۶) وضعیت آمادگی الکترونیکی شرکت‌های کوچک و متوسط بوتسوانا در بخش فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات را با در نظر گرفتن توانایی آن‌ها در شناسایی، گردآوری، پردازش، سازمان‌دهی، اشاعه و به‌کارگیری اطلاعات با استفاده از فن‌آوری‌های اطلاعات و ارتباطات برای بهبود مزیت رقابتی در بازارهای محلی و بین‌المللی بررسی کردند؛ یافته‌های آنان نشان داد که آن شرکت‌ها هنوز سطح قابل‌قبولی از آمادگی الکترونیکی در مقایسه با هم‌تاهای خود در کشورهای توسعه‌یافته را کسب نکرده‌اند.

* فتحیان و نوروزی (۱۳۸۶) بر اساس یک‌سری شاخص‌ها، میزان آمادگی الکترونیکی مدارس را مورد مطالعه قرار دادند و با بررسی معیارهای منتخب آمادگی الکترونیکی آن‌ها را نسبت به یکدیگر ارزیابی کردند. این پژوهش نشان داد که مدارس کشور در بسیاری از بخش‌ها در زمینه‌ی توسعه‌ی فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات ضعف دارند.

* داراب (۱۳۸۸) به ارایه مدلی جهت ارزیابی میزان آمادگی یادگیری الکترونیکی در دانشگاه‌های ایران پرداخته و با استفاده از این مدل آمادگی الکترونیکی دانشگاه تربیت مدرس را از لحاظ آمادگی شبکه‌ی ارتباطی، تجهیزات، مالی، نیروی انسانی، پشتیبانی، نظارت و هماهنگی، قوانین و مقررات، استاندارد و محتوا مورد ارزیابی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان از ضعف جدی دانشگاه در بیشتر زمینه‌های مورد بررسی داشت.

* عماد قائی و بابک عبدالحق (۱۳۸۸) به ارایه‌ی مدلی جهت ارزیابی آمادگی استقرار یادگیری الکترونیکی در سازمان‌های ایرانی پرداختند؛ این مدل بر پایه چهار عامل فنی، فرهنگی، منابع انسانی و ساختاری قرار دارد. مدل قائی و عبدالحق کمک می‌کند تا سازمان‌ها نقاط قوت و ضعف خود را بهتر بشناسد و برنامه‌ریزی‌های بهتری برای استقرار یادگیری الکترونیکی انجام دهند و در نهایت احتمال موفقیت پروژه‌ها را افزایش دهند.

* علوی و شریعتی (۱۳۸۹) در پژوهشی تحت عنوان "به‌کارگیری آموزش الکترونیکی ضمن خدمت" نظر مدیران و کارکنان دانشگاه علوم پزشکی تهران را بررسی نمودند؛ نتایج پژوهش نشان داد که دانشگاه علوم پزشکی تهران از نظر عوامل مورد بررسی (شامل: جلب حمایت مدیران، وضعیت دسترسی به

فن‌آوری، توانمندی کارکنان در به‌کارگیری آن و جو فرهنگی سازمان) برای راه‌اندازی آموزش ضمن خدمت الکترونیکی آماده است.

* پژوهش مصدق و همکاران (۱۳۸۸) در زمینه‌ی ارزیابی میزان آمادگی الکترونیکی استان یزد جهت ورود به عرصه یادگیری الکترونیکی بیانگر آمادگی مطلوب فرهنگی، محیطی، رایانه‌ای، مالی، زیرساختی و کادر متخصصین رایانه و عدم آمادگی از لحاظ کادر متخصص جهت مدیریت نظام یادگیری بود.

* مرضیه عبدالوهابی و معصومه عبدالوهابی (۱۳۹۰) به ارزیابی میزان آمادگی شرکت پتروشیمی اراک برای استقرار آموزش الکترونیکی پرداختند؛ نتایج این پژوهش نشان داد که آمادگی کارکنان از نظر سواد رایانه‌ای در سطح متوسط و میزان آمادگی ساختاری شرکت در حد پایین ارزیابی گردید.

* پژوهش حسینی و حضرتی (۱۳۹۰) در مورد ارزیابی آمادگی الکترونیکی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران نشان داد که آمادگی مالی این نهاد در حد متوسط و تعهد مدیران در حد مطلوب قرار دارد.

مطالعه و بررسی پژوهش‌های قبلی نشان داد که در استان ایلام مطالعه‌ای در زمینه‌ی آموزش ضمن خدمت الکترونیکی صورت نگرفته است. بنابراین، پژوهش حاضر در راستای تحقیقات مشابه قبلی در داخل کشور به منظور ارزیابی میزان آمادگی آموزش الکترونیکی در سازمان‌های فرهنگی و آموزشی در استان ایلام صورت گرفته است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع تحقیقات توصیفی پیمایشی است. توصیفی از آن جهت که درصدد شناخت وضعیت آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام به منظور کمک به استقرار نظام آموزش الکترونیکی برای کارکنان است و پیمایشی از آن جهت که در پی بررسی نگرش و دیدگاه کارمندان این سازمان‌ها در زمینه‌ی آموزش الکترونیکی می‌باشد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه‌ای محقق‌ساخته مبتنی بر طیف پنج‌ارزشی لیکرت بود. اعتبار پرسش‌نامه به کمک پنج صاحب‌نظر در حوزه مدیریت و فن‌آوری اطلاعات و کمیته راهنمای پژوهش تایید گردید. در مرحله‌ی آزمون ۳۰ عدد پرسش‌نامه جهت بررسی آزمایشی و رفع ایرادات احتمالی (نامفهوم بودن یا چند بعدی بودن سؤالات از دیدگاه مخاطبان) مشابه با نمونه‌ی آماری اصلی توزیع گردید و ضریب آلفای کرونباخ برای سنجش پایایی پرسش‌نامه با استفاده از تجزیه و تحلیل داده‌های این ۳۰ نفر محاسبه گردیده است. در جدول شماره (۱) نتایج آلفای کرونباخ مؤلفه‌های آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی ذکر شده است.

جدول شماره (۱): میزان آلفای کرونباخ مؤلفه‌های ارزیابی آمادگی الکترونیکی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام

ردیف	عنوان مؤلفه	تعداد گویه	آلفای کرونباخ
۱	فرهنگ یادگیری	۶	۰/۷۱
۲	فرهنگ پذیرش ایده‌های نو	۳	۰/۷۱
۳	نگرش به یادگیری الکترونیکی	۵	۰/۷۴
۴	دسترسی به سخت‌افزار	۸	۰/۸۱
۵	دسترسی به نرم‌افزار	۵	۰/۸۲
۶	آمادگی شخصی کارکنان	۱۴	۰/۸۸
۷	آمادگی سازمانی اداره‌کنندگان	۶	۰/۸۱
۸	توسعه‌ی منابع مالی و سرمایه‌گذاری	۷	۰/۸۶
۹	فرایند آموزش	۵	۰/۷۶
۱۰	حمایت مدیران ارشد	۵	۰/۷۴

جامعه‌ی آماری پژوهش را کلیه‌ی مدیران و کارکنان تمام وقت رسمی - پیمانی و قرارداد معین مشغول به خدمت (سال ۱۳۹۱) در یکی از پنج سازمان فرهنگی و آموزشی استان ایلام (شامل: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی ایلام، دانشگاه ایلام، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، اداره کل آموزش و پرورش و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای استان ایلام) تشکیل داده‌اند که مطابق با اطلاعات ارائه شده در سالنامه آماری استان ایلام (سال ۱۳۹۰)، ۱۵ هزار و ۹۷۱ نفر می‌باشد. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران و با در نظر گرفتن واریانس سطح آمادگی الکترونیکی (این مقدار با استفاده از واریانس سطح آمادگی الکترونیکی در مرحله‌ی آزمون مقدماتی روی ۳۰ نفر شبیه به نمونه‌ی اصلی محاسبه شد) و سطح خطای قابل اغماض ۰.۰۵ برابر با ۲۰۶ نفر محاسبه گردید.

$$n = \frac{N t^2 s^2}{N d^2 + t^2 s^2} = \frac{15971(1.96)^2(0.3685)^2}{15971(0.05)^2 + (1.96)^2(0.3685)^2} = 206$$

روش نمونه‌گیری این پژوهش تصادفی از نوع طبقه‌ای چند مرحله‌ای بوده است، به این صورت که ابتدا سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان بر اساس حوزه‌ی فعالیت و اندازه طبقه‌بندی، سپس پنج سازمان (شامل: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی ایلام، دانشگاه ایلام، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، اداره کل آموزش و پرورش و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای استان ایلام) انتخاب و پس از آن، در هر سازمان از رسته‌های مختلف شغلی بر اساس حجم سازمان بین ۳۵ تا ۵۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب گردید. در این مطالعه با توجه به نرمال بودن توزیع داده‌ها و نمونه‌گیری به شیوه‌ی تصادفی در بخش آمار استنباطی به منظور بررسی سؤالات پژوهش از آزمون t مقایسه‌ی میانگین با عدد ثابت استفاده شده

است و با توجه به سنجش داده‌های پژوهش در قالب طیف پنج ارزشی لیکرت (خیلی کم=۱، کم=۲، متوسط=۳، زیاد=۴ و خیلی زیاد=۵)، آزمون سؤالات پژوهش به دو گروه موافق و مخالف تقسیم، و عدد ۳ به عنوان عدد مبنا فرض شده است.

یافته‌های پژوهش

نظرات نمونه‌ی آماری ۲۰۶ نفری از بین مدیران و کارکنان مشغول به خدمت در پنج سازمان فرهنگی و آموزشی استان ایلام شامل (اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی ایلام، دانشگاه ایلام، دانشگاه علوم پزشکی ایلام، اداره کل آموزش و پرورش و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای استان ایلام) هر کدام به ترتیب با (۳۵، ۴۰، ۴۸، ۴۸، ۳۵) نفر پاسخگو اخذ شد و مبنای تجزیه و تحلیل نهایی قرار گرفت. هرگاه بخواهیم قضاوت کنیم که آیا میانگین واقعی یک متغیر در جامعه‌ی آماری برابر عدد خاصی است یا نه از روش مقایسه‌ی یک میانگین با عدد ثابت استفاده می‌نماییم. از آنجا که طیف به کار رفته در پرسش‌نامه این پژوهش، پنج ارزشی (خیلی کم=۱، کم=۲، متوسط=۳، زیاد=۴ و خیلی زیاد=۵) بوده و عدد ۳ به عنوان حد فاصل طیف در نظر گرفته شده است؛ بنابراین، کلیه‌ی میانگین‌های به دست آمده با عدد ۳ مقایسه شده‌اند، نتایج آزمون کولموگراف اسمیرنوف ($\text{sig}=,0.694$ و $k-s=0.710$) نشان داد که توزیع داده‌ها از توزیع نرمال تفاوت معناداری نداشته و بدین جهت برای پاسخگویی به سؤالات پژوهش از آزمون t (مقایسه‌ی میانگین با عدد ثابت) استفاده شده است.

از آنجا که ارزیابی آمادگی الکترونیکی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام بر مبنای مدل مرجع پژوهش (مدل قائی و عبدالحق) دارای چهار بعد (شامل آمادگی فرهنگی، آمادگی فنی، آمادگی منابع انسانی و آمادگی ساختاری) بوده است. بنابراین، برای پاسخگویی به سؤال اصلی پژوهش ابتدا به تجزیه و تحلیل سؤالات فرعی مربوط به هریک از ابعاد مذکور پرداخته شده است و یافته‌های پژوهش در قالب سؤالات زیر ارایه گردیده است.

۱. آمادگی "فرهنگی" در سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام آموزش

ضمن خدمت الکترونیکی به چه میزان است؟

از دیدگاه قائی و عبدالحق (۱۳۸۹) یکی از ابعاد آمادگی آموزش الکترونیکی بعد فرهنگی (شامل: سه مؤلفه، فرهنگ یادگیری، فرهنگ پذیرش ایده‌های نو و نحوه‌ی نگرش به یادگیری الکترونیکی) می‌باشد. هم‌چنین، کاپ (۲۰۰۵) نگرش به یادگیری الکترونیکی را یکی از شاخص‌های ارزیابی یادگیری قرار داده و آیدین و تاسکی (۲۰۰۵) نگرش کاربران را از عوامل مهم تأثیرگذار بر استفاده از فن‌آوری می‌دانند. در

جدول شماره (۲) نظرات کارکنان و مدیران سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام در زمینه‌ی "آمادگی فرهنگی سازمان" برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی درج شده است.

جدول شماره (۲): توزیع نظرات پاسخ‌گویان در مورد سطح آمادگی الکترونیکی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام از بعد "فرهنگی"

شماره	مورد	نسبت مخالف	نسبت موافق	میانگین	انحراف معیار	t	Sig
۱	فرهنگ یادگیری	۰.۸۶	۰.۱۴	۲.۳۶	۰.۰۵۶	-۱۱.۴۱	۰.۰۰۰
۲	فرهنگ پذیرش ایده‌های نو	۰.۸۰	۰.۲۰	۲.۶۱	۰.۰۶۰	-۶.۵۰	۰.۰۰۰
۳	نگرش به یادگیری الکترونیکی	۰.۵۰	۰.۵۰	۳.۰۲	۰.۰۷۵	۰.۲۸	۰.۷۷۳
جمع	آمادگی فرهنگی	۰.۸۳	۰.۱۷	۲.۴۴	۰.۰۵۲	-۱۰.۶۱	۰.۰۰۰

با استناد به داده‌های جدول شماره (۲) باید عنوان نمود که ۸۳ درصد از پاسخ‌گویان معتقدند، میزان "آمادگی فرهنگی" در حد خیلی کم، کم و متوسط و ۱۷ تنها درصد آن‌ها معتقدند که این آمادگی در حد زیاد و خیلی زیاد بوده است. میانگین این مؤلفه ۲.۴۴ بوده و آزمون t برای مقایسه میانگین‌ها با عدد مبنای ۳ نشان می‌دهد که میانگین نظر پاسخ‌گویان از عدد ۳ به طور معناداری ($\text{Sig}=0.000$ و -10.61 - $t=$) کمتر بوده و آمادگی سازمان از این نظر در حد "ضعیف" است.

۲. آمادگی "فنی و تجهیزاتی" در سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام

آموزش ضمن خدمت الکترونیکی به چه میزان است؟

از دیدگاه قائی و عبدالحق (۱۳۸۹) یکی از ابعاد آمادگی آموزش الکترونیکی بعد فنی (شامل: دو مؤلفه، دسترسی به زیرساخت‌های سخت‌افزاری و دسترسی به زیرساخت‌های نرم‌افزاری و آموزشی) می‌باشد. در جدول شماره (۳) نظرات کارکنان و مدیران سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام در زمینه‌ی آمادگی "فنی و تجهیزاتی" برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی درج شده است.

جدول شماره (۳): توزیع نظرات پاسخ‌گویان در مورد سطح آمادگی الکترونیکی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام از بعد "فنی و تجهیزاتی"

شماره	مورد	نسبت مخالف	نسبت موافق	میانگین	انحراف معیار	t	Sig
۱	زیرساخت‌های سخت‌افزاری	۰.۴۷	۰.۵۳	۳.۱۳	۰.۰۶۹	۱.۸۷	۰.۰۶۴
۲	زیرساخت‌های نرم‌افزاری و آموزشی	۰.۹۸	۰.۰۲	۱.۵۹	۰.۰۵۲	-۲۷.۰۸	۰.۰۰۰
جمع	آمادگی فنی و تجهیزاتی	۰.۹۵	۰.۰۵	۱.۹۳	۰.۰۴۲	-۲۵.۱۳	۰.۰۰۰

از داده‌های جدول شماره (۳) می‌توان نتیجه گرفت که ۹۵ درصد از کارکنان معتقدند، میزان "آمادگی فنی و تجهیزاتی" در حد خیلی کم، کم و متوسط و تنها ۵ درصد آن‌ها معتقدند که این آمادگی در حد زیاد و خیلی زیاد بوده است. میانگین این مؤلفه ۱.۹۳ بوده و آزمون t برای مقایسه میانگین‌ها با عدد مبنای ۳ نشان می‌دهد که میانگین نظری پاسخ‌گویان از عدد ۳ به طور معناداری ($\text{Sig}=0.000$ و $t=-25.13$) کمتر بوده و آمادگی سازمان از این نظر در حد "ضعیف" است.

۳. آمادگی "منابع انسانی" در سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی به چه میزان است؟
از دیدگاه قاننی و عبدالحق یکی از ابعاد آمادگی آموزش الکترونیکی بعد منابع انسانی (شامل دو مؤلفه: آمادگی شخصی کاربران و آمادگی سازمانی اداره‌کنندگان) است. در جدول شماره (۴) نظرات کارکنان و مدیران سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام در زمینه‌ی "آمادگی منابع انسانی" برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی درج شده است.

جدول شماره (۴): توزیع نظرات پاسخ‌گویان در مورد سطح آمادگی الکترونیکی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام از بعد "منابع انسانی"

شماره	مورد	نسبت مخالف	نسبت موافق	میانگین	انحراف معیار	t	Sig
۱	آمادگی شخصی کاربران	۰.۲۶	۰.۷۴	۳.۴۷	۰.۰۸۶	۵.۴۱	۰.۰۰۰
۲	آمادگی سازمانی اداره‌کنندگان	۰.۹۹	۰.۰۱	۱.۵۶	۰.۰۵۴	-۲۶.۸۲	۰.۰۰۰
جمع	آمادگی منابع انسانی	۰.۹۷	۰.۰۳	۲.۰۸	۰.۰۳۸	۲۴.۰۳	۰.۰۰۰

با استناد به داده‌های جدول شماره (۴) باید عنوان نمود که ۹۷ درصد از پاسخ‌گویان معتقدند، میزان "آمادگی منابع انسانی" در حد خیلی کم، کم و متوسط، و تنها ۳ درصد آن‌ها معتقدند که این آمادگی در حد زیاد و خیلی زیاد بوده است. میانگین این مؤلفه ۲.۰۸ بوده و آزمون t برای مقایسه میانگین‌ها با عدد مبنای ۳ نشان می‌دهد که میانگین نظری پاسخ‌گویان از عدد ۳ به طور معناداری ($\text{Sig}=0.000$) و $t=24.03$) کمتر می‌باشد و آمادگی سازمان از این نظر در حد "ضعیف" است.

۴. آمادگی "ساختاری" در سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی به چه میزان است؟
از دیدگاه قاننی و عبدالحق یکی از ابعاد آمادگی آموزش الکترونیکی بعد ساختاری (شامل: سه مؤلفه، فرایند آموزشی، منابع مالی و حمایت مدیران ارشد) می‌باشد. در جدول شماره (۵) نظرات کارکنان و

مدیران سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام در زمینه‌ی "آمادگی ساختاری" برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی درج شده است.

جدول شماره (۵): توزیع نظرات پاسخ‌گویان در مورد سطح آمادگی الکترونیکی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام از بعد "ساختاری"

شماره	مورد	نسبت مخالف	نسبت موافق	میانگین	انحراف معیار	t	Sig
۱	منابع مالی	۰.۹۷	۰.۰۳	۱.۸۴	۰.۰۵۴	-۲۱.۳۶	۰.۰۰۰
۲	فرایند آموزش	۰.۹۷	۰.۰۳	۱.۵۸	۰.۰۴۸	-۲۹.۲۲	۰.۰۰۰
۳	میزان حمایت مدیران ارشد	۰.۸۹	۰.۱۱	۲.۲۴	۰.۰۶۷	-۱۱.۲۰	۰.۰۰۰
جمع	آمادگی ساختاری	۰.۹۵	۰.۰۵	۲.۱۴	۰.۰۴۲	-۲۰.۲۴	۰.۰۰۰

از داده‌های جدول شماره (۵) می‌توان نتیجه گرفت که ۹۵ درصد از کارکنان معتقدند، میزان "آمادگی ساختاری" در حد خیلی کم، کم و متوسط، و تنها ۵ درصد آن‌ها معتقدند که این آمادگی در حد زیاد و خیلی زیاد بوده است. میانگین این مؤلفه ۲.۱۴ بوده و آزمون t برای مقایسه میانگین‌ها با عدد مبنای ۳ نشان می‌دهد که میانگین نظر پاسخ‌گویان از عدد ۳ به طور معناداری ($\text{Sig}=0.000$ و $t=-20.24$) کمتر بوده و آمادگی سازمان از این نظر در حد "ضعیف" است.

در این بخش از پژوهش با جمع‌آوری اطلاعات مربوط به سنجش هر یک از این چهار بعد، میزان آمادگی کلی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای استقرار نظام آموزش الکترونیکی ضمن خدمت سنجیده شده و نتایج حاصل در قالب جدول شماره (۶) ارائه شده است.

جدول شماره (۶): توزیع نظرات پاسخ‌گویان در مورد سطح آمادگی الکترونیکی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام

شماره	مورد	نسبت مخالف	نسبت موافق	میانگین	انحراف معیار	t	Sig
۱	آمادگی فرهنگی	۰.۸۳	۰.۱۷	۲.۴۴	۰.۰۵۲	-۱۰.۶۱	۰.۰۰۰
۲	آمادگی فنی و تجهیزاتی	۰.۹۵	۰.۰۵	۱.۹۳	۰.۰۴۲	-۲۵.۱۳	۰.۰۰۰
۳	آمادگی منابع انسانی	۰.۹۷	۰.۰۳	۲.۰۸	۰.۰۳۸	-۲۴.۰۳	۰.۰۰۰
۴	آمادگی ساختاری	۰.۹۵	۰.۰۵	۲.۱۴	۰.۰۴۲	-۲۰.۲۴	۰.۰۰۰
جمع	آمادگی کل	۰.۸۸	۰.۱۲	۲.۳۳	۰.۰۳۳	-۱۳.۷۳	۰.۰۰۰

نتایج جدول شماره (۶) نشان می‌دهد میزان آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام در هر چهار بعد "فرهنگی، فنی و تجهیزاتی، منابع انسانی و ساختاری" کمتر از متوسط بوده است که در این بین، آمادگی فنی و تجهیزاتی ضعیف‌ترین بعد بوده و بعد آمادگی فرهنگی در وضعیت بهتری نسبت به

دیگر ابعاد قرار گرفته است. در حقیقت ۸۸ درصد از کارکنان سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، میزان آمادگی الکترونیکی سازمان خود را در حد خیلی کم، کم و متوسط دانسته و تنها ۱۲ درصد آن‌ها معتقدند که این آمادگی در حد زیاد و خیلی زیاد قرار دارد. میانگین این شاخص ۲.۳۳ بوده و آزمون t برای مقایسه میانگین‌ها با عدد مبنای ۳ نشان می‌دهد که میانگین نظر پاسخ‌گویان از عدد ۳ به طور معناداری ($\text{Sig}=0.000$ و $t=-13.37$) کمتر بوده و نشان از عدم آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی دارد.

جدول شماره (۷). نتایج آزمون تجزیه و تحلیل یک طرفه واریانس برای مقایسه‌ی سطح آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام

ردیف	مورد	ارشاد اسلامی		دانشگاه ایلام		آموزش و پرورش		فنی و حرفه‌ای		دانشگاه علوم پزشکی		F	Sig	شبه
		انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین			
۱	فرهنگ یادگیری	۰.۱۳۵	۲.۳۶	۰.۰۸۳	۱.۹۷	۰.۰۸۱	۲.۸۱	۰.۱۲۸	۲.۶۲	۰.۱۲۷	۲.۱۴	۱۰.۱۷۲	۰.۰۰۰	(دانشگاه ایلام > آموزش و پرورش) (دانشگاه ایلام > فنی و حرفه‌ای) (دانشگاه علوم پزشکی > آموزش و پرورش)
۲	فرهنگ پذیرش ایده‌های نو	۰.۱۴۸	۲.۷۸	۰.۱۲۷	۲.۱۱	۰.۱۰۹	۲.۹۴	۰.۰۳۳	۲.۷۵	۰.۱۲۵	۲.۶۰	۸.۰۳۱	۰.۰۰۰	(دانشگاه ایلام > ارشاد)، (دانشگاه ایلام > آموزش و پرورش) (دانشگاه ایلام > فنی و حرفه‌ای)
۳	نگرش به یادگیری	۰.۱۶۶	۲.۵۷	۰.۱۴۷	۲.۸۷	۰.۱۷۸	۲.۶۹	۰.۱۶۰	۲.۸۵	۰.۱۳۶	۳.۱۶	۴.۷۴۷	۰.۰۰۱۰	(ارشاد > دانشگاه ایلام) (ارشاد > آموزش و پرورش)
۴	آمادگی فرهنگی	۰.۱۴۵	۲.۳۶	۰.۰۸۶	۲.۰۸	۰.۰۷۷	۲.۸۲	۰.۰۴۰	۲.۶۲	۰.۱۴۰	۲.۴۵	۷.۷۱۸	۰.۰۰۰	(دانشگاه ایلام > آموزش و پرورش) (دانشگاه ایلام > فنی و حرفه‌ای)
۵	زیرساخت سخت‌افزاری	۰.۱۵۲	۳.۰۳	۰.۱۳۷	۳.۱۲	۰.۱۲۳	۲.۶۹	۰.۱۵۷	۳.۱۹	۰.۱۵۰	۳.۶۹	۵.۸۶۴	۰.۰۰۰	(ارشاد > دانشگاه علوم پزشکی) (آموزش و پرورش > دانشگاه علوم پزشکی)
۶	زیرساخت نرم‌افزاری	۰.۱۰۲	۱.۵۵	۰.۱۰۸	۱.۶۰	۰.۰۶۰	۱.۳۳	۰.۱۱۷	۱.۵۱	۰.۱۵۲	۱.۹۹	۴.۴۲۷	۰.۰۰۲	(آموزش و پرورش > دانشگاه علوم پزشکی)
۷	آمادگی فنی و تجهیزاتی	۰.۰۵۹	۱.۶۵	۰.۰۹۹	۱.۹۰	۰.۰۵۷	۱.۸۰	۰.۰۸۷	۲.۰۹	۰.۱۰۵	۲.۳۰	۷.۹۵۳	۰.۰۰۰	(دانشگاه ایلام > دانشگاه علوم پزشکی) (ارشاد > دانشگاه علوم پزشکی) (آموزش و پرورش > دانشگاه علوم پزشکی) (ارشاد > فنی و حرفه‌ای)
۸	آمادگی شخصی کاربران	۰.۲۳۳	۳.۰۲	۰.۱۳۰	۳.۳۹	۰.۲۳۰	۳.۴۲	۰.۰۸۸	۳.۲۵	۰.۱۱۹	۴.۳۴	۷.۶۳۸	۰.۰۰۰	(دانشگاه ایلام > دانشگاه علوم پزشکی) (ارشاد > دانشگاه علوم پزشکی) (آموزش و پرورش > دانشگاه علوم پزشکی) (فنی و حرفه‌ای > دانشگاه علوم پزشکی)

آموزش و پرورش > دانشگاه علوم پزشکی)	۰.۰۲۲	۲.۹۸۱	۰.۱۴۱	۱.۸۴	۰.۱۳۵	۱.۵۷	۰.۰۶۶	۱.۲۶	۰.۱۱۶	۱.۶۰	۰.۱۱۵	۱.۵۳	آمادگی سازمانی اداره‌کنندگان	۹
(ارشاد > دانشگاه ایلام) (ارشاد > دانشگاه علوم پزشکی)	۰.۰۰۰	۶.۳۲۷	۰.۷۳۷	۲.۳۵	۰.۰۶۶	۲.۰۹	۰.۰۶۲	۲.۰۴	۰.۰۹۵	۲.۱۶	۰.۰۷۱	۱.۸۰	آمادگی منابع انسانی	
-	۰.۱۲۱	۱.۸۶۹	۰.۱۱۲	۲.۰۸	۰.۱۲۵	۱.۷۱	۰.۰۸۲	۱.۶۷	۰.۱۲۰	۱.۸۲	۰.۱۴۲	۱.۹۴	منابع مالی	۱۱
-	۰.۰۶۳	۲.۲۹۶	۰.۱۳۹	۱.۸۷	۰.۱۳۲	۱.۵۷	۰.۰۴۶	۱.۴۷	۰.۱۰۵	۱.۵۷	۰.۰۹۵	۱.۴۷	فرایند آموزشی	۱۲
(دانشگاه ایلام > آموزش و پرورش) (دانشگاه ایلام > فنی و حرفه‌ای) (ارشاد > آموزش و پرورش) (ارشاد > فنی و حرفه‌ای)	۰.۰۰۰	۹.۱۳۸	۰.۱۲۸	۲.۱۲	۰.۰۹۹	۲.۷۵	۰.۱۵۵	۲.۶۷	۰.۱۲۵	۱.۹۱	۰.۱۴۰	۱.۹۱	حمایت مدیران ارشد	۱۳
(آموزش و پرورش > دانشگاه علوم پزشکی)	۰.۰۰۳	۴.۱۷۸	۰.۱۰۲	۲.۳۷	۰.۰۷۲	۲.۰۴	۰.۰۶۹	۱.۹۴	۰.۱۰۴	۲.۰۹	۰.۰۷۷	۲.۳۳	آمادگی ساختاری	۱۴
(دانشگاه ایلام > دانشگاه علوم پزشکی) (ارشاد > دانشگاه علوم پزشکی)	۰.۰۰۰	۷.۱۹۶	۰.۰۷۸	۲.۶۳	۰.۰۴۰	۲.۳۹	۰.۰۶۰	۲.۳۹	۰.۰۷۵	۲.۲۱	۰.۰۷۰	۲.۱۵	آمادگی کل	۱۵

نتایج داده‌های پژوهش جدول شماره (۷) نشان می‌دهد که سطح آمادگی فرهنگی در بین سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی پایین‌تر از متوسط بوده و سطح آمادگی اداره کل آموزش و پرورش در بین دستگاه‌های مورد مطالعه در وضعیت بهتر و دانشگاه ایلام در وضعیت ضعیف‌تری نسبت به سایر دستگاه‌ها قرار دارد. نتایج تجزیه و تحلیل واریانس یک‌طرفه برای مقایسه‌ی سطح آمادگی فرهنگی دستگاه‌ها و ادارات نمونه‌ی آماری نشان می‌دهد که حداقل یکی از دستگاه‌ها با بقیه تفاوت معنادار ($F=7.718$ و $sig=0.000$) دارد و نتایج آزمون شفه نشان می‌دهد که سطح آمادگی اداره کل آموزش و پرورش و سازمان فنی و حرفه‌ای به طور معناداری از دانشگاه ایلام بیشتر می‌باشد.

سطح آمادگی فنی و تجهیزاتی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی پایین‌تر از متوسط بوده و سطح آمادگی دانشگاه علوم پزشکی در بین دستگاه‌های مورد مطالعه در وضعیت بهتر و اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی در وضعیت ضعیف‌تری نسبت به سایر دستگاه‌ها قرار دارد. نتایج تجزیه و تحلیل واریانس یک‌طرفه برای مقایسه‌ی سطح آمادگی فنی و تجهیزاتی دستگاه‌ها و ادارات نمونه‌ی آماری نشان می‌دهد که حداقل یکی از دستگاه‌ها با بقیه تفاوت معنادار ($F=7.953$ و $sig=0.000$) دارد و نتایج آزمون شفه نشان می‌دهد که سطح آمادگی فنی و تجهیزاتی سازمان فنی و حرفه‌ای و دانشگاه علوم پزشکی به طور معناداری از سطح آمادگی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی بیشتر و سطح آمادگی دانشگاه علوم پزشکی به طور معناداری از دانشگاه ایلام و اداره کل آموزش و پرورش استان ایلام بیشتر می‌باشد.

سطح آمادگی منابع انسانی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی پایین‌تر از متوسط بوده و سطح آمادگی دانشگاه علوم پزشکی در بین دستگاه‌های مورد مطالعه در وضعیت بهتر و اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی در وضعیت ضعیف‌تری نسبت به سایر دستگاه‌ها قرار دارد. نتایج تجزیه و تحلیل واریانس یک‌طرفه برای مقایسه‌ی سطح آمادگی منابع انسانی دستگاه‌ها و ادارات نمونه‌ی آماری نشان می‌دهد که حداقل یکی از دستگاه‌ها با بقیه تفاوت معنادار ($F=6.327$ و $sig=0.000$) دارد و نتایج آزمون شفه نشان می‌دهد که سطح آمادگی منابع انسانی دانشگاه ایلام و دانشگاه علوم پزشکی به طور معناداری از سطح آمادگی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی بیشتر می‌باشد.

سطح آمادگی ساختاری سازمان های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی پایین تر از متوسط بوده و سطح آمادگی دانشگاه علوم پزشکی در بین دستگاه های مورد مطالعه در وضعیت بهتر و اداره کل آموزش و پرورش در وضعیت ضعیف تری نسبت به سایر دستگاه ها قرار دارد. نتایج تجزیه و تحلیل واریانس یک طرفه برای مقایسه ی سطح آمادگی ساختاری دستگاه ها و ادارات نمونه ی آماری نشان می دهد که حداقل یکی از دستگاه ها با بقیه تفاوت معنادار ($F= 4.178$ و $sig= 0.000$) دارد و نتایج آزمون شفه نشان می دهد که سطح آمادگی ساختاری دانشگاه علوم پزشکی به طور معناداری از سطح آمادگی اداره کل آموزش و پرورش استان ایلام بیشتر می باشد.

سطح آمادگی کلی سازمان های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی پایین تر از متوسط بوده و سطح آمادگی دانشگاه علوم پزشکی در بین دستگاه های مورد مطالعه در وضعیت بهتر و اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی در وضعیت ضعیف تری نسبت به سایر دستگاه ها قرار دارد. نتایج تجزیه و تحلیل واریانس یک طرفه برای مقایسه ی سطح آمادگی کل دستگاه ها و ادارات نمونه ی آماری نشان می دهد که حداقل یکی از دستگاه ها با بقیه تفاوت معنادار (0.000) و ادارات نمونه ی آماری نشان می دهد که حداقل یکی از دستگاه ها با بقیه تفاوت معنادار (0.000) و ادارات نمونه ی آماری نشان می دهد که حداقل یکی از دستگاه ها با بقیه تفاوت معنادار (0.000) دارد و نتایج آزمون شفه نشان می دهد که سطح آمادگی دانشگاه علوم پزشکی به طور معناداری از سطح آمادگی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و دانشگاه ایلام بیشتر می باشد.

نتیجه گیری

واضح است که یکی از پیش شرط های اساسی برای استفاده از نظام یادگیری الکترونیکی اثربخش و کارآمد، انجام مطالعات امکان سنجی آمادگی الکترونیکی از ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، کالبدی، آموزشی و... است. بنابراین، به منظور امکان سنجی استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی در سازمان های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، میزان آمادگی این سازمان ها از چهار بعد فرهنگی، فنی و تجهیزاتی، منابع انسانی و ساختاری سنجیده شد. نتایج پژوهش نشان داد که سطح آمادگی سازمان های مورد مطالعه از هر چهار بعد (فنی و تجهیزاتی، منابع انسانی، ساختاری و فرهنگی) به ترتیب با میانگین های (۱.۹۳، ۲.۰۸، ۲.۱۴، ۲.۳۳) در سطح ضعیف قرار داشته و در این میان آمادگی فنی و تجهیزاتی در ضعیف ترین وضعیت و آمادگی فرهنگی در وضعیت بهتری نسبت به ابعاد دیگر قرار گرفته است. نتایج حاصل از پژوهش در مورد تفاوت سطح آمادگی بین سازمان های مورد مطالعه نشان داد که در کل سطح آمادگی دانشگاه علوم پزشکی در بین دستگاه های مورد مطالعه در وضعیت بهتر و

اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی در وضعیت ضعیف‌تری نسبت به سایر دستگاه‌ها قرار دارد. به طور کلی می‌توان گفت سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی (با میانگین ۲.۳۳ از ۵) آمادگی لازم را ندارند؛ این نتایج با یافته‌های پژوهش موجولا و وان براکل (۲۰۰۶)، عبدالوهابی و عبدالوهابی (۱۳۹۰) مشابهت داشته و در مقایسه با نتایج پژوهش‌های آیدین و تاسی (۲۰۰۵)، حسینی و حضرتی (۱۳۹۰)، مصدق و همکاران (۱۳۸۸)، علوی و شریعتی (۱۳۸۹) در وضعیت ضعیف‌تری قرار گرفته است.

با توجه به نتیجه‌ی پژوهش، می‌توان گفت میزان آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام برای استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی در شرایط مطلوبی قرار ندارد؛ در تبیین این یافته می‌توان گفت در بعد "فنی و تجهیزاتی" ضعف اساسی وجود دارد که علت آن ضعف در زمینه‌ی زیرساخت‌های نرم‌افزاری و آموزشی است. بنابراین، لازم است برای تهیه و ارزیابی نرم‌افزارهای آموزشی موجود در بازار، هم‌چنین، بومی نمودن محتوای این نرم‌افزارها جهت استفاده کاربردی از آنها برنامه‌ریزی‌های دقیقی صورت گیرد. هم‌چنین، در بعد آمادگی "منابع انسانی" ضعف عمده از ناحیه آمادگی سازمانی اداره‌کنندگان مشاهده می‌شود که علت آن را می‌توان در ضعف نیروهای انسانی در قالب تیم‌های پشتیبان و تیم برنامه‌ریز برای آموزش ضمن خدمت و هم‌چنین، عدم استفاده از قابلیت‌های بخش خصوصی دانست. در بعد آمادگی "ساختاری" ضعف عمده از ناحیه فرایند آموزشی و سرمایه‌گذاری‌های مالی مشاهده می‌شود که دلیل آن را می‌توان در نداشتن برنامه‌ی جامع ارتقای سطح توانمندی کارکنان و نیازسنجی آموزشی برای کارکنان واحدها و عدم برنامه‌ریزی و توان مدیران در جذب منابع مالی دولتی دانست. هرچند نتایج پژوهش حاضر نشان از حمایت نسبی مدیران ارشد از برنامه‌های استقرار نظام آموزش الکترونیکی دارد؛ اما لازم است در زمینه‌ی تغییر دیدگاه مدیران نسبت به فن‌آوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات اقدامات جدی‌تری صورت گیرد. در نهایت باید عنوان نماییم که آمادگی از بعد "فرهنگی" در وضعیت مطلوب قرار نداشته و ضعف اساسی در این بعد از ناحیه آمادگی فرهنگ یادگیری مشاهده می‌شود؛ دلیل آن را می‌توان در عدم حمایت لازم و کافی مدیران ارشد سازمان از آموزش‌های الکترونیک و میزان تلاش سازمانی در جهت حاکم نمودن فرهنگ سازمان یادگیرنده و هم‌چنین، نبودن تجارب و برنامه‌های حمایتی از نظام آموزش الکترونیکی دانست. به بیانی دیگر، نبود کارگاه‌های آموزشی مناسب در حیطه‌ی آموزش الکترونیکی، معرفی روش‌ها و ضرورت استفاده از آن برای مدیران و کارکنان، عدم تشریح مزایا و چگونگی استفاده‌ی اثربخش از آن، عدم صرف وقت و

هزینه‌ی کافی برای استقرار مناسب دوره‌های آموزش الکترونیکی، عدم وجود فرهنگ مناسب و شرایط فکری مطلوب نسبت به آموزش الکترونیکی باعث شده است که آمادگی سازمان‌ها در حد مطلوبی قرار نداشته باشد و این نشان می‌دهد که نگرش مثبتی نسبت به این نوع آموزش وجود نداشته و این رویکرد نشان‌دهنده‌ی این است که کارکنان و مدیران درک درستی از مزایای این نوع نظام آموزشی ندارند. واضح است که ورود هر نوع فن‌آوری با ترس از تغییر همراه بوده و وجود مقاومت در بین مدیران و کارکنان نسبت به تغییر در شیوه‌های عادی انجام امور رویکردی عادی و طبیعی است. بنابراین، لازم است اقدامات جدی‌تری در زمینه‌ی فرهنگ استفاده این نوع نظام آموزشی در بین افراد جامعه صورت گیرد؛ از جمله‌ی، این اقدامات می‌توان به انجام تبلیغات از طریق رسانه‌های ارتباطی جمعی در زمینه‌ی تشریح مزایای فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات اشاره نمود.

پیشنهادها

- با توجه به نتایج پژوهش راه‌کارهای زیر در جهت بالا بردن میزان آمادگی سازمان‌های فرهنگی و آموزشی استان ایلام، جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی پیشنهاد می‌گردد.
۱. تلاش بیشتر در زمینه‌ی گسترش فرهنگ استفاده از فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در بین افراد جامعه؛
 ۲. حاکم نمودن فرهنگ سازمان‌های یادگیرنده در بین سازمان‌های استان ایلام (از طریق برگزاری سمینارها و کارگاه‌های آموزشی در مورد مزایای آموزش ضمن خدمت الکترونیکی)؛
 ۳. تشویق کارکنان جهت استفاده از شیوه‌های نوین در انجام کارها (از طریق در نظر گرفتن پاداش و پرداخت‌های اضافی و هم‌چنین، ترفیع شغلی برای افراد خلاق و نوآور)؛
 ۴. اختصاص بودجه‌ی کافی و الزام مدیران در جهت توسعه‌ی زیرساخت‌های سخت‌افزاری (از جمله، دسترسی به رایانه با قابلیت اتصال به اینترنت پرسرعت، دسترسی به سخت‌افزارهای جانبی و دسترسی به شبکه داخلی سازمان و درگاه دولت الکترونیک)؛
 ۵. تهیه‌ی نرم‌افزارهای مورد نیاز برای برگزاری دوره‌های آموزش الکترونیکی از جمله نرم‌افزارهای تولید محتوا و پشتیبانی مناسب از این نرم‌افزارها و هم‌چنین، ارزیابی درست از امکانات نرم‌افزاری و آموزشی موجود در بازار با استفاده از تجارب فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات؛
 ۶. ارتقای سطح مهارت‌های فردی کارکنان در زمینه‌ی کار با کامپیوتر و محیط‌های الکترونیکی طی برنامه‌های آموزشی مدون؛

۷. افزایش پشتیبانی سازمان از برنامه‌های استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی در ابعاد مختلف (از طریق به‌کارگیری متخصصان فاوا در سازمان، تشکیل تیم مشاور، تشکیل تیم برنامه‌ریز آموزش ضمن خدمت و یا در صورت لزوم؛ عقد قرارداد با دانشگاه‌ها و بخش خصوصی)؛

۸. تهیه برنامه جامع آموزشی در زمینه‌ی نیازسنجی آموزشی کارکنان، آموزش‌های ضمن خدمت و ارزیابی سطح توانمندی کارکنان جهت استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی؛

۹. افزایش تعهد در مدیران برای حمایت از برنامه‌های استقرار نظام آموزش الکترونیکی (از طریق مشروط نمودن پرداخت بودجه آموزشی سازمان‌ها به صرف بخشی از آن در زمینه‌ی آموزش الکترونیکی)؛

پی‌نوشت

[۱]. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد ندا فتح‌اللهی می‌باشد که در شهریورماه سال ۱۳۹۲ دفاع شده است.

منابع و مآخذ

الف) منابع فارسی

- اناری نژاد، عباس؛ رحمت‌اله مرزوقی، (۱۳۸۵)، کاربرد فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش ضمن خدمت معلمان ابتدائی: رویکردی نو به آموزش حرفه‌ای معلمان، مقاله‌ارایه‌شده در همایش نوآوری در برنامه‌های درسی دوره ابتدایی، شیراز.

- حسینی، سید حسین؛ محمود حضرتی، (۱۳۹۰)، ارزیابی مؤلفه‌های آمادگی الکترونیکی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، توسعه‌ی انسانی پلیس، ۳۸، ۸۶-۷۱.

- داراب، بهناز، (۱۳۸۸)، طراحی مدل ارزیابی آمادگی یادگیری الکترونیکی در دانشگاه‌های ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.

- عبدالوهابی، مرضیه؛ معصومه عبدالوهابی، (۱۳۹۰)، ارزیابی آمادگی الکترونیکی شرکت پتروشیمی اراک برای استقرار آموزش الکترونیک، مقاله‌ارایه‌شده در نخستین همایش آسیب‌شناسی آموزش سازمانی بازیابی ۲۳ اردیبهشت ۱۳۹۲ از:

http://www.civilica.com/Paper-CORGEDU01-CORGEDU01_046.html

- علوی، شهره؛ محمد شریعتی، (۱۳۸۹)، رضایت کارکنان دانشگاه علوم پزشکی تهران از دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۳/ ۱۰، ۲۱۰-۲۰۰.

- فتحی واجارگاه، کورش، (۱۳۸۶)، برنامه‌ریزی آموزش ضمن خدمت کارکنان، تهران: سمت.

- فتحیان، محمد؛ معصومه نوروزی، (۱۳۸۶)، ارزیابی آمادگی الکترونیکی مدارس: مطالعه موردی دبیرستان‌های تهران، مقاله‌ارایه‌شده در سومین کنفرانس فن‌آوری اطلاعات و دانش، دانشگاه فردوسی مشهد.

- قائنی، عماد، بابک عبدالحق، (۱۳۸۹)، *ارایه مدلی جهت ارزیابی آمادگی استقرار یادگیری الکترونیکی در سازمان‌های ایرانی*، مقاله ارائه شده در کنفرانس بین‌المللی آموزش و یادگیری الکترونیکی، تهران.
- قلیچ لی، بهروز، (۱۳۸۶)، *تعالی منابع انسانی: ارزیابی، برنامه‌ریزی و بهبود*، تهران: موسسه بهره‌وری و منابع انسانی.
- مصدق، هادی و دیگران، (۱۳۸۸)، *امکان‌سنجی برگزاری یادگیری الکترونیکی در شرکت گاز استان یزد*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.

ب) منابع انگلیسی

- Abas Z. W., Kaur K. & Harun, H. (2004). *Elearning Readiness in Malaysia, A Join Study by the Ministry of Energy, Water and Communications (MEWC), Malaysia and Open University Malaysia (OUM)*.
- Aydin.C. H.,& Tasci.D. (2005). *Measuring Readiness for e-Learning: Reflections from an Emerging Country*. Educational Technology & Society .8 (4) .244-257.
- Aury, M. C.(2005). *Agricultural Education Students' Perception of WebCT in Puerto Rico*. Available at: www.webct.confex.com/webct/2005
- CID. (2002). *Harvard University's Center for International Development's Readiness for the Networked World, A guide for Developing Country*”, Available from : www.readinessguide.org
- Kapp,K.M.(2005). “*E-Learning Readiness Assessment Questions.Question taken from Winning E-Learning Proposals*”:The Art of Development and Delivery. available from: <http://www.jrosspublishing.com>
- Mutula, S., Van Brakel, P. (2006).*E-readiness of SMEs in the ICT sector in Botswana with respect to information access*.The Electronic Library. 24 (3), 402-417.
- Wentling, T.L. & Waight, C., Gallaher, J., Fleur, J., Wang, X. C., & Kanfer, A.,. (2000). *E-Learning a Review of Literature*. University of Orbana.Allstate Insurance Company.Sears.Roebuck and Eastman Kodak Company

The assessment of ilam's Cultural and Educational Organizations readiness to apply electronic in-service training system

Neda fathollahi^{***} ، Esfandyar Mohamadi^{**} ،Hossein mahdizadeh^{*}

*. Assistant Professor of Information Technology of Ilam University(Hossein. mahdizadeh@ilam.ac.ir)

Abstract: In the field of staff training, E-training is one of the new developments in information technology and communication; and doing feasibility studies in the field of organizational readiness for establishing this kind of education system is a prerequisite for success in this field. In order to establish the electronic job training based upon Abdolhaq and Qaeni model, this research has been done to study cultural and educational Readiness Assessment of Ilam organizations. In this study, the multi-stage random sampling has been used and the data collected by selecting five cultural and educational organizations of Ilam province as (Department of Culture and Islamic Guidance, Technical and vocational organizations, Ilam university, Medical science of Ilam university, Education and Training). Meanwhile, the comments of 119 individuals of employees and managers were taken by the way of the researcher made questionnaire. (based on five point Likert Scale). The measures in the questionnaires, according to the results of Cronbach's alpha coefficient, had acceptable reliability, and the validity of questionnaires was confirmed by five experts in the field of Information Technology and management. The results show that the readiness of organizations with cultural dimension (with the average of 2/44 out of the 5), structural dimension (with the average of 2/14 out of the 5), human resources (with the average of 2/08 out of the 5), technology and equipment (with the average of 1/93 out of the 5) and, in total, the general readiness (with the average of 2/33 out of the 5) was below the average level and was not optimal.

On–Job Training, Cultural • **Keywords:** E-Readiness Assessment, E- learning and Educational of Ilam Organizations

** . Assistant Professor of Management of Ilam University(esfand1970@yahoo.com)

*** . Assistant Professor of Management of Ilam University(esfand1970@yahoo.com)